

01/12/2017

Les paraules leader/líder i les seves ressonàncies en una corporació multinacional ítalo-llatinoamericana

Des de la Bristol Business School, University of the West of England, i el Grup de Recerca AFIN de la Universitat Autònoma de Barcelona, s'ha analitzat la ressonància semàntica de paraules relacionades amb el lideratge (líder, cabdill, capo, director) entre un grup de directius internacionals Italo i Castellano parlants, tenint en compte que la paraula líder és un préstec lingüístic de l'anglès i que en cada idioma el significat i la percepció d'aquest termes són resultat d'una construcció cultural.

"Duce" i "Caudillo" van ser les paraules usades a Itàlia i Espanya per referir-se a líders. No obstant això, mai abans de Mussolini i Franco es van utilitzar en un context organitzacional empresarial en aquests països més que per referir-se, principalment, a l'organització autoritària de l'estat polític i nacional. De fet, els italo-parlants no es refereixen, per exemple, al líder d'un projecte com un a "duce del progetto" ni un castellà-parlant parla d'un "caudillo de proyecto" sinó que reemplacen aquestes paraules per "*leader/líder*", una pràctica habitual que la lingüística denomina com a préstec semàntic. Tanmateix, com ressonen aquestes paraules en el dia a dia de les organitzacions socials i econòmiques?

Hi ha un consens en la literatura científica sobre que els estudis organitzacionals requereixen una agenda de recerca més centrada en la multiplicitat del llenguatge. De fet, les pràctiques organitzacionals són pràctiques culturals i, per tant, multilingües. La recerca ha revelat que l'ús en les organitzacions de paraules en anglès com a "líder" i "lideratge" és sempre divers i culturalment construït i, per tant, requereix una agenda de recerca alternativa centrada també en una anàlisi semàntica diversa i en una construcció contextual que inclogui una perspectiva no anglicitzada de les pràctiques de lideratge. Una explicació d'aquest fenomen és el que l'antropologia lingüística anomena ressonància semàntica negativa. Els estudis sobre ressonància semàntica es van centrar en la qüestió de quins significats poden o no expressar-se amb una sola paraula en diferents cultures.

En aquest article, publicat en una important revista de recerca organitzacional, els autors analitzen justament les ressonàncies de les paraules *leader/líder*, *director*, *direttore*, *capo*, *guida*, *coordinador*, *caudillo* entre un grup de directius internacionals, tots italo o castellà parlants que usen l'anglès com a segon idioma en la seva interacció quotidiana. El text explica com els diferents usos contribueixen a crear un significat del que un líder deu i no ha de ser, per exemple, algú que lidera sense tenir lideratge. Així mateix, s'assenyala que els italo o castellà parlants no solament eviten les paraules *duce* i *caudillo*, és a dir, les paraules vernacles per a líder, sinó també les paraules *leader/líder*, perquè ressonen a les primeres dues (lideratge violent, autoritari, autocràtic, antidemocràtic) però, a més, perquè la paraula *leader/líder*, un préstec pres de l'anglès, no aconsegueix englobar la complexitat dels significats de liderar en les organitzacions multilingües on es va realitzar el treball de camp en què es fonamenta l'article.

Dr Hugo Gaggiotti

Bristol Business School
Faculty of Business and Law
Research Area of Organization Studies
University of the West of England
hugo.gaggiotti@uwe.ac.uk

Dr Diana Marre

Grup de Recerca AFIN
Departamento d'Antropologia Social i Cultural
Facultad de Filosofía i Lletres
Universitat Autònoma de Barcelona
diana.marre@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)